

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Quid de quinto Lutheri articulo prius posito, & sexti, ferendum est iudicij.
XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

cata. cū nō oporteat opa oīa quæ bona nō sunt et meritoria: protinus esse mala et uitia. Sunt em̄ quædā etiā in ueræ fidei expertib⁹: opera mediā p abnegationē, quæ scilicet nec meritoria sunt æternæ salutis nec peccata. Attamen nō sunt soli fidei tribuendæ, iustificationis obtinendæ partes: saltē tpe sequente susceptū fidei signaculū. qñquidē et opera bona, ad iustificationē assequendā et cōseruandā atq; adaugendā sunt etiā necessaria: secundū illud in Apocalypsi, dei uerbū. **Qui iust⁹ est: iustificet adhuc, per boni scilicet operis exercitiū.** Neq; huiusmodi iustificatio, solū est latentis iustitiæ corā hominibus exterior manifestatio: sed et interioris iustitiæ corā deo cōparatio atq; adauctio. quæ sane fit: per bonorū operū frequens assiduūq; studiū. Demū similitudo illa quā inducit Luther⁹ de arbore & fructu suo: nequaquā huic loco est conueniēs. Nēpe arbor bona, natiuā habet bonitatē à prima conditione acceptā. & nequaquā labefactā. proinde suapte natura bonū ædit fructū: neq; aliq̄ opere indiget pcedente, quod corruptā eius naturā emendet. Homo uero p infusum antiqui serpentis uirus: natura sibi insitā bonitatē habet labefactā, carnē etiā & cupiditates illius sustinet, acquirendæ bonitati ab ipso exorto aduersantes. Idcirco diligenti indiget operū studio: ut exorbitationē hanc naturæ à recto, emendet. ut quod obliquū est: dirigat in rectitudinē. ut deniq; iustitiā animæ salutarē: sibi cōparet. Quare necesse, per bona opera hominē reddi iustū: & indies iustiorē fieri. nō tñ similiter oportet per bonorū fructuū productionē, arbore fieri bonā. Sed de his satis.

Apoca. 22.

¶ Quid de quinto Lutheri articulo pri⁹ posito & sequētib⁹: ferendū est iudicij. Cap. XXVIII.

Ost hęc, ut & quintus Lutherianæ impietatis articulo⁹ circa principiū libri huius annotat⁹ nunc excutiat: ex his quæ supra sunt adducta, potissimū in decimo capite & duobus proxime sequentib⁹, iā plane liquet: decreta synodalia, summoꝝ etiā pontificū p̄cipuoꝝq; ecclesiæ pastozū mandata esse faciendā, non solū ad aliorū exemplum & ædificationē: ut ibidem contendit Luther⁹. Quoniā tunc in alioꝝ tñ cōspectu ac palā fieri deberent, semotis uero arbitris & clanculū: possent sine noxa infringi, cū null⁹ tū adesset: cui illa decreta ecclesiastica si opere cōplerent, in exēplū prodesse

p 3 possent.

LIBER PRIMVS

possent. Quinimmo ostensum est superioribus in locis sapius, huiusmodi p̄cepta ecclesie ad unguē obseruanda esse: tanq̄ ad salutē & iustitiā necessaria, & proinde nō min⁹ secreto q̄ in propatulo implenda. Quō em̄ ad salutē non essent necessaria: quæ citra proprie salutis acturā nō possunt uiolari: Quo etiā pacto nō essent eadem necessaria ad iustitiā: quæ p̄uicatorē reddunt iniustū & deo odibile: Deniq; cur illa instituta ecclesiastica dici nō debēt p̄cepta ecclesie: cū à spū sancto edocta ecclesia, ea iusserit eē adimplēda, & p̄cā transgressorib⁹ eorū statuerit: **V**erū Luther⁹, qm̄ scdm̄ uerbum beati Iob: tanq̄ pullū onagri liberū se natū putat, & quod sanct⁹ prohibet Petri⁹, quasi uelamen malitiæ habet libertatē: huiusmodi iugū ecclesiasticorū p̄ceptorū longe à se excussit & abiecit. Quod ne perperā fecisse dicat: uult illa nec haberi debere nec dici p̄cepta. Sed toti ecclesie potius q̄ uni Luthero: credendū est. ¶ Nec min⁹ à uero illud aberrat: quod in eodē asseuerat articulo: ieiunia, disciplinas, labores, & cætera opera corporis afflictiua: eo tm̄ proposito fieri debere, ut per ea corpus castiget, & reprimant eius concupiscentiæ. non autē: ut per eadem coram deo quis iustificet. Nempe quāuis castigatio corporis, una sit causa legitima: ob quā suscipienda sunt ieiunia, & alia afflictionū corporis opera. non tm̄ ipsa, tota ac sola est causa. Alioquin assiduo uirtutis studio quispiā assecut⁹ tranquillam & plenam corporis ad spiritū subiectionē: non amplius obstringeret ad ieiunia ecclesiastica, sed absolutus esset ab illorū uinculo, quod minime est admittendū. Præter illam certe corporis castigationē: sunt & aliæ rationabiles causæ obseruationis ieiuniorū. ut pote studiū assequēdi per illa, puritatē mentis: liberiorēq; in deū eleuationē. obtinendi etiam cæteras uirtutes: ieiuniorū comites, & demum consequēdi introitum regni cælestis qui per ieiunium conceditur pie uiuentibus. quē admodum per gulam primorū parentū: paradisi ianua toti eorum posteritati fuit occlusa. Cæterum si per ieiunia & alia afflictionum genera non iustificatur quisq; ut hic Lutherus: quomodo ergo Niniuitæ indicto publice ieiunio & ex acte seruato placauerunt iram dei, & auerterunt à se imminētē suæ ciuitati secundum prophete oraculum subuersionem: Quomodo etiam de Tyrīs & Sodomitis perhibet Christus: q̄ si apud eos factæ fuissent uirtutes, quæ in ciuitatibus illis Galilææ (quibus in-

credu

Iob. 11.
1. Petri 2.
11.

Gene. 3.
Iona 3.

credulitatem & duritiam cordis cum ingratitude exprobrat) factæ à se fuerant: olim in cinere & cilicio pœnitentiam egissent. si cinis & ciliciū non essent apta, iustitiam assequendi instrumenta: nec deo grata? ¶ Porro nec minus id absurdū: quod in eodē articulo quinto, ex **Luthero** est adductū. scilicet orationes, ieiunia, & fundationes fieri non debere: ut quis sibi aliquid cōmodi temporalis aut æterni cōparet. Quis em̄ sane mentis inficiabit unq̄: illa omnia recte fieri posse ad consequendā beatitudinē eternā per huiusmodi adminicula, quod reuera æternū est cōmodū? quandoquidem & in quotidiana oratione nostra atq; dominica obnixe petim⁹: regnū dei cœleste nobis aduenire? Nonne spectatissima illa pri⁹ sterilis **Anna** & postea felici prole fecūda, petiuit à dño sobolē in casto cōiugio sibi dari: quod & obtinuit? At illud: tēporale erat cōmodum. Sic & **Jacob** postulauit à dño: ut erueret de manu fratris sui **Esau**. & castitate spectabilis **Sufanna** orauit dñm cū lachrymis: ut eriperet ab iniquoꝝ calūnia. Hæc aut̄ duo: nonne tēporalia fuere cōmoda? Certe si **Luthero** hac in parte fidē habere uoluerim⁹ & assentiri: non erit unq̄ pro pace impetranda, aut depellenda fame aut peste, faciendā ab hominib⁹ oratio ad deū. qm̄ hæc oia: tēporalia sunt cōmoda. Nec erit celebrādū ieiuniū ad auertendā dei irā: in populū, bella & cætera flagella immittentē. Deniq; neq; constitueda erūt in futurū: tēpus suffragia officioꝝ ecclesiasticoz; (quas fundationes uulgo dicunt) in subleuamen uiuentiū aut defunctorū. qm̄ per illa, quærit̄ haud dubie æternū cōmodū: uitæq; perennis possessio. Sed ualeant hæc **Luthe** rana delicta. Et ut uno rē totam uerbo agā: laudabile quidē est: hæc opera bona ante dicta, ad proximoꝝ obsequiū exēplum & subsidiū facere, sed non solū eam ob causam fieri debent. ¶ Deinceps ut ad sextum articulum **Lutheranum**, circa præsentis libri initium annotatum, transeamus: & id iā exploratū satis habet̄, ieiunia ecclesiastica & abstinentiam ab esu carniū statis determinatisq; diebus, esse seruanda: non solū ad uitandum scandalum infirmoꝝ ac pusilloꝝ, sed insuper ad propriæ salutis studiū & curam, ubi etiam nullus scandalo esset locus: ut in cubiculo secreto. Qm̄ citra salutis animæ dispendium ea non præmittunt̄: ubi commode fieri possunt propter obligatiōis uinculū quo fideles astrinxit ecclesia. quēadmodū passim in obiectio-

num:

Matth. 11.

III.

Matth. 15.

1. Regū 1.

Gene. 32.

Danic. 13.

III.

LIBER PRIMVS

Lucæ. 2.
Actu. 16.
Matt. 17.

num prius positatū dissolutiōibus sapenūero est declaratū: & in rationibus decimi capitis duorūq; pxime sequentiū. sed potissimū in nona ratione; q̄ circa duodecimi capitis principiū affertur. Vbi & id annotatū, q̄ exēpla illa q̄ in hoc sexto articulo citat Luther⁹: de sacratissima uirgine Maria, legē purificationis nō detrectante. de Paulo circumcidēte Timotheū. deniq; & de Christo soluēte di drachma: cōuincūt quidē ad euitandū proximorū scandalū seruāda esse instituta maiorū & decreta ecclesiastica. Non tamen eadē recte cōficiunt; solum ob illā causam esse custodienda huiusmodi statuta, quēadmodū cōtendit in hoc sexto articulo Luther⁹. quādoquidē seclusa scādali occasiōe, multæ sunt aliæ rationabiles causæ & sufficiētes: quæ debeāt queng; impellere ad integrā eorū obseruationē. & potissimū obediētice promptitudo & obsequētia in deū & ecclesiā: ad quā nemo nō obligatur. Quare cōstanti assertione est sentiendū cōtra Lutherū, q̄ ex ui cōstitutionis ecclesiasticę, huiusmodi instituta seruari debēt: neq; solui possunt & infringi sine noxa letiferi criminis. Quod etiā manifestius iam euasit p̄ ea, q̄ in uicesimo quarto præsentis libri capite sunt allata: obligationis sacratū ecclesiæ sanctionū non parum comprobatoria.

¶ Quid demū de septimo, postremoq; Lutheri articulo: ceremoniarūq; ecclesiasticis est sentiendū. Cap. XXIX.

I. **P**ostremū & id perspectū persuasumq; debet omnibus haberi (ut deniq; septimus & ultimus Lutheri articulus in secundo p̄sentis libri capite ceteris adiectus: peculiari respōsione etiā elidatur) ritus & ceremonias ecclesiastici officij ac ordinis, nō ad tēpus obseruandas esse, & postea ut imperfectū quiddam reiiciendas, ut cōtendit ibidē Lutherus, sed perpetuo & toto quo ecclesiæ sanctæ decursus extēdit tēpore diligēter custodiēdas; intemeratōq; usu exercendas. q̄ mirū afferāt toti ecclesiæ decorē & ornātū: magnā insuper ad Christianæ religionis cultū diuinūq; officij adiciāt dignitatem & splendorem, excitentq; mentes humanas ad syncerorem pietatis ac deuotionis in deum affectū. neq; occultis careant mystetijs, spiritualiumq; rerum significatione: sub uisibiliū illorum uelamine signorū delitescēte. Quēadmodū in libro de ecclesiastica hierarchia: præclare & p̄p̄modū diuine adaperit sublimia sacrorum